

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom 11:15, srijedom 8:15

Tr1120 Biblijska egzegeza

Psalmi i Mudrosne knjige

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a

doc dr. sc. Niko Bilić SJ

amdg.eu/sapientia

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom 11:15, srijedom 8:15

Psalmi – תהלים *t^ehillîm*

Molitvene pjesme
Upravni govor Bogu

Zbirka

- ❑ U HB na početku Spisa
 - U LXX i Vg. Job
- ❑ 150 psalama prema odlomcima Tore
- ❑ Pripadaju pojedinim likovima
- ❑ “pjesmarica” drugoga Hrama
- ❑ Osnovna podjela (Westermann):
- ❑ hvale i prošnje

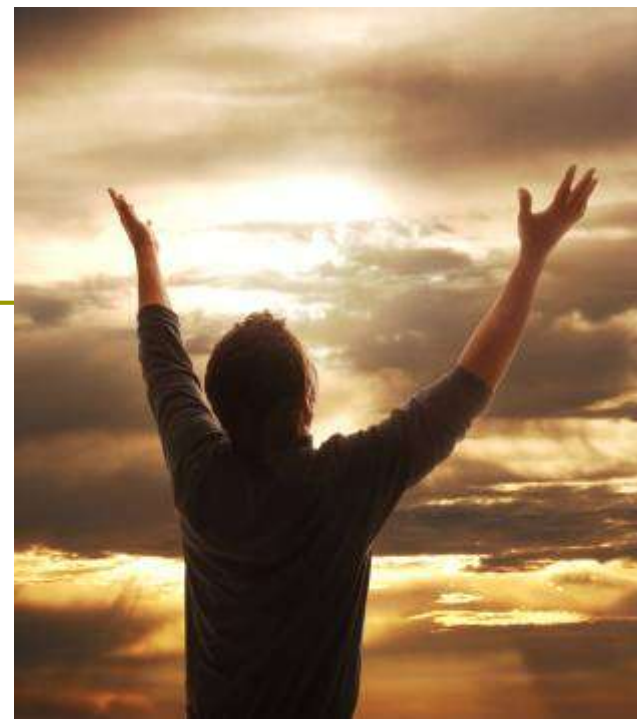
Klasifikacija po sadržaju

- ❑ 1. Hvalospjevi – *t^ehillîm* (npr. Ps 145)
- ❑ 2. tužaljke – osobne; zajedničke
- ❑ 3. zahvala naroda
- ❑ 4. ostali:
 - *Proročko eshatološki*
 - ❑ *Bog kraljuje npr. ps 47; 93; 96-99.*
 - ❑ *Sionske pjesme npr. ps 46; 48; 76.*
 - ❑ *Mesijanski psalmi npr. ps 2; 45; 72; 89; 110; 132*
 - *Poučni*
 - ❑ *Bog je dobar čistima srcem (Ps 73)*
 - ❑ *“Maskil” (npr. Ps 78):
Poslušaj moju toru!*

Biblijski Psalmi

- hebr. poezija: *paralelizam*
- Ps 91
 - 1a Ti što **prebivaš** pod zaštitom **Višnjega**,
 - 1b što **počivaš** u sjeni **Svemogućega**
- Ps 89,2 (pronađite *paralelizam!*)
 - O ljubavi Jahvinoj pjevat ću do vijeka,
 - Kroza sva koljena vjernost ću tvoju naviještati
 - Ljubav (3. l) = vjernost (2.l)
 - Pjevati = naviještati
 - Do vijeka = kroza sva koljena

Knjiga psalama

- 150 poetskih tekstova
- drugi *psalmi* u Bibliji:
 - Izl 15,1–18
 - hvalospjev na Crvenom moru;
 - Pnz 32
 - Mojsijeva oproštajna pjesma;
 - Suci 5
 - Deborin i Barakov hvalospjev;
 - 1 Sam 2,1–10:
 - Anin hvalospjev;
 - 2 Sam 23,1–7:
 - Davidova oproštajna pjesma;
 - Iz 12:
 - zahvalnica spašenih;

- Jn 2,3–10:
- Jonina molitva
- Jdt 16:
- Juditin hvalospjev
- Knjiga tužaljki
- Iz 40-55; Jr; Job

Brojanje

- ❑ **LXX i Vulgata**
- ❑ **U tradiciji**
- ❑ **Danas**
- ❑ **prijevod s izvornika (HB)**
- ❑ **LXX spaja:**
 - ❑ **Ps 9+10**
 - ❑ **Ps 114+115**
- ❑ **LXX razdvaja:**
 - ❑ **Ps 116 i Ps 147 u 2 dijela**
 - ❑ **= veći broj odgovara izvorniku**

HB

LXX

- ps 1–8
 - ps 9–10
 - ps 11–113
 - ps 114–115
 - ps 116,1–9
 - ps 116,10–19
 - ps 117–146
 - ps 147,1–11
 - ps 147,12–20
 - ps 148–150
 -
- ps 9
 - ps 10–112
 - ps 113
 - ps 114
 - ps 115
 - ps 116–145
 - ps 146
 - ps 147
 - ps 148–150
 - ps 151

Ustroj Psaltira

- analiza kao i kod ostalih knjiga
 - Tekstualna “jedinica” u cjelini
- 1) niz: npr. Ps 3-14
 - ps 3-7 tužaljke i prošnje
 - ps 8 hvalospjev
 - ps 9-14 tužaljke i prošnje
 - okvir u 3,9 i 14,7:
 - “spas” i “narod” (+2x “Izrael” 14,7)
- 2) struktura cijele zbirke
 - ps 1s i 146-150
 - okvir
 - kraljevski psalmi: mreža
- 3) “naslovi” čine *skupine* (npr. 42-49. 73-77) →

Skupine psalama

psalmi sinova Korahovih	42–49	84s.87s
Tužaljka	42/43 (ja) – 44 (mi)	84 (ja) – 85 (mi)
Odgovor (Božji)	45–48	87
Tužaljka	49 (ja)	88 (ja)

Asafovi psalmi	73–77	78–83
pouka	73	78
tužaljka	74 (mi)	79s (mi)
odgovor (Božji)	75s	81s
tužaljka	77 (ja)	83 (ja)

Poredane skupine

- Ps 42-49:
- Korahovi sinovi
 - Ps 50:
- Asaf
 - Ps 51-72:
- David
- Ps 73-78:
- Asaf
 - Ps 84-88:
- Korahovi sinovi

A	B	C	B	A
psalmi Korahovih sinova	Asafov psalam	Davidovi psalmi	Asafovi psalmi	psalmi Korahovih sinova
42-49	50	51-72	73-83	84-88

Davidova uloga

- **Koliko *Davidovih* psalama**
- **73**
 - Pjesnik-molitelj – progonjen, spašen
 - U ps 108-110.138-145?
 - “novi David”
- **Uz “Davidov” još i “dodatak”**
 - pr. ps 51 ili 59 ili 63
- **13 psalama + biografska bilješka**
 - Slično u našem životu?
- **cio psaltir Davidov duhovni dnevnik**
 - Povijesni i mesijanski

Pet knjiga psalama

□ podjela blagoslovnim formulama

- ps 41,14; 72,18s; 89,53; 106,48

- Zajednička tema?
- Blagoslov: Bog, Božje ime
- Struktura?
- 3x “Amen, Amen”; 2x “odvijek a dovijek a”: početak i kraj
- Dinamika:
 - Sva zemlja – sredina; sav narod, Aleluja! – kraj

□ knjige:

- ps 3–41.42–72.73–78.90–106.107–145.

- okvir 1s; 146-150

□ Mojsije dao 5 knjiga Zakona, a David

□ 5 knjiga Psalama

□ ps 1 hermeneutički ključ – tema:

- *Zakon Gospodnji v2 – psalmi: Davidova Tora*

